

سوله‌یمنایی و زانیاری ینک (لقی کوردیی‌په‌یفی ئیتتیلاعاتی سپای پاسداران له باشوری کوردستان^۱) وه‌ه‌ولی ناوبراو بۆ شارندنه‌وه‌ی نه‌و تاوانانه و هیشتنه‌وه‌ی فریوکارانه‌ی سهدان نه‌ندامی حدکا له‌و قۆله‌ په‌نابه‌رییه‌ی بۆجیره‌ وەرگرتن و به‌ کوشتدانی نه‌ندامانی په‌نابه‌رکردوو بووه.

مامۆستا "کاویمان"ی وه‌رگێری کتیبی خولیاو مه‌رگی رحمانی کورد، له‌ مه‌لومه‌رچیکدا نه‌بووه که پێداچوونه‌وه‌ ته‌زویرکراوه‌که‌ی مه‌لا عه‌بدوللا حه‌سه‌ن‌زاده‌ی کۆنترۆل بکاو بېخوینیته‌وه‌. حه‌سه‌ن‌زاده‌ نه‌و ده‌رفه‌ته‌ی قۆزتووه‌ته‌وه‌. زه‌بری خۆی له‌ بزوتنه‌وه‌ی کورد، له‌ حدکا (کاسر و پێشمه‌رگه‌کانی) وه‌شاندوو. دۆسییه‌ی نه‌و جینایه‌ته‌ی بۆ خزمه‌ت به‌ سه‌ه‌رانی پریارده‌ر و به‌ریوه‌ه‌رانی نه‌و جینایه‌ته‌ و یارمه‌تیده‌ره‌ کورده‌کانیان به‌ بیانوی نه‌بوونی خه‌رجی دادگه‌ راگرتوو. نه‌ه‌وکاره‌ی له‌ژێر گوشاری رژیم و پریارده‌ری جینایه‌ته‌کان (هاشمی رفسنجانی) و تیروریستی ناوژراو صحرارودیدا کردوو.

مه‌لا عه‌بدوللا به‌و پریاره‌ی که داویه‌ پێشی به‌ به‌ریوه‌بردنی قانوون به‌ دژی تیروریسته‌کان له‌ ئوتریش و دادگه‌کانی دیکه‌ی شیاو بۆ لیکۆلینه‌وه‌ له‌و په‌روه‌نده‌یه‌ گرتوو. بیانوی مه‌لا عه‌بدوللا بۆ راگرتنی لیکۆلینه‌وه‌ له‌ دۆسییه‌که‌ نه‌بوونی خه‌رجه‌که‌ی بووه. لیکۆلینه‌وه‌ له‌ تیروری نه‌ندامانی حدکاله‌ باشور نیشان ده‌دا که حه‌سه‌ن‌زاده‌ هاوده‌ستی تیروریسته‌کان و پریارده‌رانی نه‌و هه‌موو جینایه‌ته‌یه‌ له‌ باشوری کوردستان دژی حدکا کراوه‌. بروانه‌ دوو جینایه‌ت دوو دادگا دوو قه‌ه‌ر (گولله‌بارانکردنی چوار نه‌ندامی حدکا به‌ ناگاداری مه‌لا عه‌بدوللا له‌ ده‌روازه‌ی کۆیه‌ له‌ لایه‌ن یه‌کتیی نیشتمانی یه‌وه‌ که مه‌لا عه‌بدوللا ناوی پریارده‌ره‌که‌ی ده‌زانی و به‌هاوژینی گولله‌باران کراو (سه‌ید منصور ناصری) واته‌ مه‌نال خانم تاهیری گوتوو: ناوه‌که‌ی ده‌زانی و بیه‌نه‌ دادگه‌ش نایلی". مه‌لا عه‌بدوللا خۆی تۆمه‌تبار به‌ هاوده‌ستی له‌گه‌ل تیروریسته‌کان بۆ تیروری نه‌ندامانی حدکا و توانده‌وه‌ی حدکا یه‌. حه‌سه‌ن‌زاده‌ له‌ پێوه‌ندی یه‌کانی به‌ مه‌سه‌له‌ی تیروری نه‌ندامانی حدکا له‌ باشوری کوردستان دوو روو مای جیاوازی هه‌بووه‌. هاوکات که گه‌ل زانیاری ینک و ئیتتیلاعاتی سپا به‌ دژی نه‌ندامانی حدکا هاو کاری کردوو، به‌ ناریدنی راپۆرتی سهدان کاری تیروریستی ته‌نزیمه‌کانی ینک و پارته‌ی دیموکراتی کوردستان" بۆ ته‌شکیلاته‌کانی حدکا له‌ ده‌روه‌ی ولات وای نیشان داوه‌ که پارته‌ی دیموکراتی کوردستان و یه‌کتیی نیشتمانی بۆ تیروری نه‌ندامانی حدکاله‌گه‌ل تیروریسته‌کان هاوکاری یان کردوو.

له‌و ته‌زویرانه‌شدا که له‌ کتیبی خولیاو مه‌رگی رحمانی کورددا کردوونی هه‌ولی داوه‌ مامۆستا کاویان به‌ ته‌زویرکار و هاوده‌ستی تیروریسته‌کان تۆمه‌تبار بکا. له‌ لیکۆلینه‌وه‌ی به‌ وه‌ختی خاوه‌نی ئه‌م قه‌له‌مه‌دا هه‌ردوو پیلانه‌که‌ی مه‌لا عه‌بدوللا و رومای راسته‌قینه‌ی نه‌و هاوکاره‌ی ئیتتیلاعاتی سپای پاسداران وزانیاری ینک ئاشکرا بووه‌.

به‌شی ده‌هه‌می لیکۆلینه‌وه‌که‌

زستانی قیهن

لایه‌ری ۲۱۷ ده‌قی کتیبه‌ ئینگلیزی به‌که‌ و لایه‌ری ۲۴۰ ی ده‌قه‌ کوردیی به‌که‌ له‌ درێژه‌ی ته‌زویره‌کانی مه‌لا عه‌بدوللا

مه‌لا عه‌بدوللا (نیدیور) له‌ پێداچوونه‌وه‌که‌ی به‌ ده‌قی کوردیی کتیبه‌که‌دا، له‌ دوو هێلی سه‌ره‌نای لایه‌ری ۲۱۷ دا به‌م شیوه‌یه‌ ته‌زویری کردوو:

Abdul Rahman Chassemlou.s murder was the culmination of a long hunt for the Kurdish leader **by the Islamic Republic.**

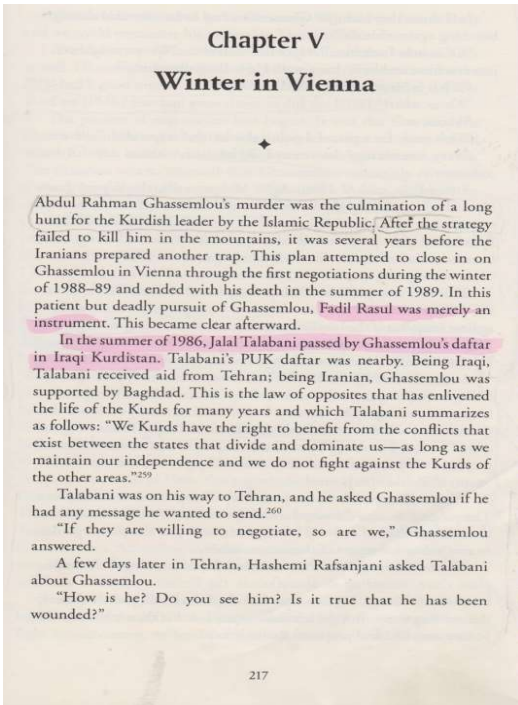
مانای نه‌و ده‌قه‌ و ته‌زویره‌که‌ی ئیدیۆر به‌م جۆره‌یه‌: کوژرانی دوکتور قاسملوو، کۆتاییه‌تانی راوه‌دوونانیکی دوور و درێژ بوو که زۆر له‌ میژ بوو [له‌لایه‌ن کۆماری ئیسلامیی یه‌وه‌] بۆ کوشتنی وی وه‌پێ خرابوو.

ئیدیۆری به‌رێژ پێن وانه‌بووه‌ نه‌و راوه‌دوونانه‌ دوور و درێژه‌ "له‌ لایه‌ن کۆماری ئیسلامیی یه‌وه‌" بۆ کوشتنی د.قاسملوو بووه‌. له‌به‌ر نه‌وه‌ له‌ ده‌قه‌ کوردیی به‌که‌دا بۆ پاکانه‌کردن بۆ تیروریسته‌کانی کۆماری ئیسلامیی، وشه‌ گه‌لی "له‌لایه‌ن کۆماری ئیسلامیی" یه‌وه‌ی سپیوه‌ته‌وه‌.

مه‌لا عه‌بدوللا، دوابه‌ دواي سپینه‌وه‌ی نه‌و سه‌ی وشه‌یه‌ له‌ ده‌قه‌ کوردیی به‌که‌دا نه‌و وته‌یه‌ی کارۆلی نووسیوه‌: یاش نه‌وه‌ی ستراتیژی رژیم بۆ کوشتنی وی [د.قاسملوو] وشه‌ی (د.قاسملوو)ی قرتاندوووه‌. جوونکه‌ پێش وشه‌ی نه‌و (ناوی د.قاسملوو) نه‌نووسراوه‌ که وشه‌ی "نه‌و" جێبگرتنه‌وه‌ و باسه‌که‌ درێژه‌ بدا و بلی: له‌ چیاکاندا به‌ هیچ کوێ نه‌گه‌ پشت. چه‌ند ساڵێکی خایاند هه‌تا توانیان داویکی دیکه‌ی بۆ وی دابنێته‌وه‌.

1_ کتیبی شه‌ری کوردستانی عێراق چۆن ده‌ستی بگه‌ردو کێ لێن به‌رپرسیاره‌؟

مهلا عه بدوللا له هیللی چواری ئینگلیزی په که دا جارێکی دیکه بۆ داوێشینێ رومای تاوانیار کراوه کان وشه ی ئێرانیه په کانی له دهقه کوردیه په که دا سړیوه ته وه.

ئیدیتۆری "حەدک" ی تەزویری² لە هەر جێگه یهک که رژیمی کۆماری ئیسلامی و تیرۆریستهکان تۆمهتبار به کوشتنی د. قاسملوو راگهیه ندراین، دێره که ی گۆریوه یان قرتاندوویه.

مهلا عه بدوللا نووسیه یه: "باش ئه وه ی ستراتژیی رژیم بۆ کوشتنی [د. قاسملوو] له چیاکاندا به هیچ کۆی نه گه یشت له زمانی تاله بانیه یه وه واقعییه تیک هه لۆدیوه که بیری لێنه کردبووه.

تاله بانیه ئه وه واقعییه ته ی بۆ کارۆل پڕۆن هۆبیر، نووسه ری کتیه که باس کردوه. تاله بانیه زانیویه که کارگێرانی کۆماری ئیسلامی، چه ند سالیگ به ر له تیرۆره که یلانی تیرۆری د. قاسملوو یان هه بووه، به لام سه روکی هێزی پشتیوان و دوستی سه رده می لایه ی و بئه ماله یی د. قاسملوو که به وته ی هاوژینه که ی د. قاسملوو پینج سالی ره به ق کاوله کوئیک لاروخاوی خۆی و هاوژینه که ی و دوو مندالی که له تاران به قاچاخیه تێیدا ژیا بوون، له گه ل تاله بانیه ی دوو هاوری ئاواره که ی له تاران به ش کردبوو. ئه وان هه موو را کردو له ده سته ی پۆلیس بوون. د. قاسملوو و هاوژینه که شه ی به قاچاخیه له تاران ژیا بوون. تاله بانیه مافخاوان، سیاسیکار که دوایه به ده نگه ی که لێ کورد کرا به سه روک کۆماری عێراق، خۆی گوته نی: د. قاسملوو له و پلانه ی رژیمی کۆماری ئیسلامی ناگادار نه کردبوو. سه کرتیری یه ک زیاتری له سه ر رۆیوو و گوته یی: له زستانی ۱۹۸۸ و ژانویه ی ۱۹۸۹ ئێرانیه یه کان به رنامه ی کوشتنی د. قاسملوو یان هه بووه.

تاله بانیه و نهوشیروان مصطفی، محمد جعفری صحراودی و حاجی مصطفی الیاس اجوادیه له گه ل چوار نه ناسراوی دیکه ویکرا له ئۆده یه که له ئاپارتمان – هۆتلی – ئیدلهوف له قۆناخی یه که می وتوێژه که چه ندرۆژیک به ر له ۲۸ تا ۳۱ دێسامبری ۱۹۸۸ و ۲۰ ژانویه ی ۱۹۸۹ له گه ل چوار که سه ی دیکه که ناوه کانیا ن به ده فته ری ئاپارتمان – هۆتلیه که رانه گه یه ندرابوو مابوو نه وه. له و ۸ که سه ته نیا ۳ که س ناوی خۆیا ن به ده فته ری هۆتلیه که را گه یاندبوو:

- ۱- نهوشیروان مصطفی ئه مین، ژورنالیست، له دایکبووی ۱۹۴۴/۷/۱ عێراقی، شه قامی ره شید ۲۱/۲۰ به غدا له گه ل دوو که سه ی نه ناسراو لیستی هاوپیچ ژماره 4
  - ۲- حاجی مصطفی الیاس اجوادیه له دایکبووی ۱۹۵۸ تاران
  - ۳- محمد جعفری صحراودی له دایکبووی ۱۹۵۶. تاله بانیه و سه ی نه ناسراوه که یه که ناوی خۆیا ن رانه گه یاندبوو.
- سه ره جم هه شت که س به بۆنه ی ئه وه وتوێژه وه چوو بوونه قییه ن و له و ئاپارتمان هۆتلیه دا ویکرا مابوو نه وه که یه که له و چوار که سه نه ناسراوه تاله بانیه بووه.

² " حدک – تەزویری" وه پێخستنی ئه وه ته زیمه ساخته یه کاری مه لا عه بدوللا بووه. به نه دانی تاله بانیه و ئه مه سه ی ئه وای گه پاره وه ی تاله بانیه له سه فه ری تاران به هاوکاری پاشماوه ی ریه رایه ته ی شۆرشگێری حدکا و به بیانویه نه بوونی دیموکراسیه له قۆلجی په نابه یی بۆ تاقیک کۆیله که کاری بۆ ئه نه یان ئیسکۆرتی چه کدارانه ی مه لا عه بدوللا و تیمه که ی بۆ سه ره ئاوه ست و خۆپه نه وه ی ئه زموونی خه باته لینگه و قوچ و داغ پووچه که و ته زویرو هاوکاری په کانی ئیقتیلاعات و زانیاری په کتیی نیشتمانی بووه به مه به سته دست ناگرتن به سه ر سامانه که ی حدکا ئه وه حیزبه ی له ت کرد و له دایکبووی ۱۳ خۆی ده رخست. " حدحیزبه ی دیموکرات – ته زویری سه ر به تاله بانیه و ئیقتیلاعاتی سه ی پاسداران بۆ یه ئیعتبارکردنی حیزبه ی دیموکرات (کۆمه له ی ژیا نه وه ی کورد و خولقنه ری کۆماری کوردستان) ته زویر کرا.

صحراوردی خەرجی ھۆتیلەکی دابوو. جاریکیش فازل رەسول خەرچەکی لە ژمارە حیسابی خۆی دابوو. دیارە ئەو بە حیسابی بالوێزخانە دابوو. نابراو کارگێرێکی بالوێزخانە ئێران لە قیەن بوو.

سەرەرای ھەموو ئەوانە تالەبانیی باسی چوونە لای وەزیری ناوخوازی ئوتویشی بۆ وەرگرتنی پاسەوان و ماشین کردوو و بە وتەیی خۆی وەرگرتیوو. داستانیکێ ئەو تۆ بۆ باشوری کوردستان و کۆمەلگایەک کە سەرۆک تەنزیمیکی وەک تالەبانیی ئەرەشیکی تالیبەتی، دەرگای جاسوسی تالیبەتی، ئابوری تالیبەتی، کانگاو مەعدەنی تالیبەتی، دەرگای دادویری تالیبەتی، ناوچە دەسەڵاتی تالیبەتی، ئوتویشی تالیبەتی لە ولاتان و پێوەندی تالیبەتی بە ولاتیکی داگیرکەری کوردستانەو ھەبە جی دەگرێ، بەلام بۆ ولاتیکی کە لە دای ئوروپادایەو قانون بۆ ھەموو کەس قانونە و کەس ناتوانی تەخشان و پەخشان لەسەر مانی خەلک بکا، وەزیر ناتوانی بریاری ئەوتۆیدا. ئەو پڕوپاگەندەییە. کردووی نەقانونیی ئاوا لەو ولاتانەدا کە قانون حاکمە بە خەیاڵی کەسانایە. تەنیا مەلا عەبدولایەک دەتوانی بەستە بخاتە سەر چیرۆکیکی ئەوتۆ و بە نیشانە قەدر گەورەیی ناندەرەکی دابن. باسکردنی چیرۆکیکی ئاوا لەو سەرەدەدا گەرانەو دەمی مێژوو بۆ سێسەد ساڵ لەمەوبەر. لیکۆلینەو ھەکانی دەرگای دادویری ئاشکرایان کردوو کە کۆبوونەو ھەکان بە فیبتیکاری تالەبانیی بە شتیو ھەبەکی خێلەکی و بی پاراستنی کەمترین تیبتینی ئەمنیەتی و ئوسول و پرنسیپی سیاسی جیھانی ئەمرۆ بوو.

تالەبانیی بیرو لەو نەکردبوو رابگەنەنی کە بە چ بیانویەک داوی ئەو ماشین و ۲۷ پاسەوانەکی مەلا عەبدولای لە وەزیری ناوخوازی (لوشناک) کردوو. مەگەر قەرار ئەو نەبوو کە پلانە بە نھننی بەرپۆھبچ؟ ئەی چۆن ئەو پلانە بە وەزیر رابگەنەندابوو و داوی پاسەوان و ماشینی لیکردبوو؟ ھەرچەند خۆی بە ناوی نھننی لە ھۆتیل ئیدلھۆف ژاپوو و بە ناوی نھننی یەو چوو بوو ئوتویش. باشترنەبوو لە بری ئەو ھەموو بیجی و ریی و بی دەرتانی و مائەو ماکردنە لەبری ئەو. د. قاسملو بۆ "وتووێژ بەرنە مانی لایەنگریکی تالەبانیی و ئەو لایەنگرە بزانی کە رۆژی ۲۸ دێسامبر د. قاسملو و عەبدوللا قادری لەگەل تیزۆریستەکانی کۆماری ئیسلامی دەبرینە مائەکی و شەوئ ناچار دەبن بچیتە لای صحراوردی و لە ھۆتیل ھیلٹۆن بمینتەو و تالەبانیی رۆژی ۳۰ دێسامبری ۱۹۸۸ و ۲۰ ژانویە مێوانە "بی دەرتان و دەست تەنگە کانی"! بردبوونە مانی فازل رەسول و براکانی، باشتر نەبوو. د. قاسملو و عەبدوللا قادری بۆ پاراستنی نھننی و ئەومال و ئەم مال پی کردن بیاتە بالوێزخانە رژییم! ئەو چ سازمان دانیک بوو؟!

ھەر وھا تالەبانیی لە کتیبەکی کارۆل پڕۆن ھۆبیر و لە وتووێژەکی دا لە ھۆتیل پاریس باسی لە سازماندانی سێ بیانی نەزانراو بۆ تیزۆریستەکان بۆ بەرپۆھبردنی وتووێژەکی کردوو و نەبگوتوو ئەو سێ بیانی گرنگە نھننییە بۆ تیزۆریستەکان، مانی لایەنگرەکی خۆی بە ناوی خ. مارف و مانی فازل رەسول و براکانی بوو. تالەبانیی خۆی لە بەشیکی لە وتووێژەکی لەگەل نووسەری کتیبەکی گوتویە کە فازل رەسول ئۆدەییکی لە مائەکی خۆی بۆ صحراوردی و اجادی تەرخان کردبوو کە دەیانقوانی لەوچ بمینتەو.

دەکرێ بگوترێ کە لەو نومایش و شانۆسازییی تەنیا د. قاسملو و عەبدوللا قادری ئاگادار نەبوون. لە واقعدا ئەو بێنەو بەرە و شانۆگەرییە پینتەکییەک بوو بۆ ئاشناکردنی د. قاسملو لەگەل بنبیلا فازل رەسول و کەسانیک کە دواتر بەرپۆھبردنی پلانی دارپۆزراوی ئۆدەیی و پلانی تیزۆر بۆ شەش مانگ دواتر واتە بۆ رۆژی ۱۳/۷/۱۹۸۹ یان بەرپۆھ برد. لەو خولەدا واتە لە دێسامبری ۱۹۸۸ دا بنبیلا بۆ ئاشنابوون لەگەل د. قاسملو و وەئەستۆگرتنی دەوری ناوبۆیوان ئاپارتمانیک بە قیەتی ملیۆنیک و چوار سەت و پەنجا ھەزار شیلینگ بۆ کردرا و فازل رەسول لە لایەن بالوێزخانە ئێرانەو ئەو ئاپارتمانە بۆ کرێ و بە ناوی ئەحمەد بنبیلا تاپۆی کرد. پینتەر بەلگەنامەکی بلاو کرایەو.

کۆبوونەکان بە شتیو ھەبەکی خیلەکی سەرەتایی، بە نھننی و شاراو لە ئەندامانی حدکاو ئاشکرا بۆ بالوێزخانە رژییم لە قیەن ھەموو ئەندامانی سەرکردایەتی ینک، ئەندامان و لایەنگرانی یەکتیتی نیشتمانیی لە قیەن، ژنەکی فازل رەسول و براکانی دوکتور وریا و کی و کی، بی و ھەبەرچا و گرتنی بئەماکانی پاراستنی ئەمنیەتی کە تەنیا کاریکی کە کردبوویان ئەو بوو کە رینگەیان نەدابوو ھیچ ئەندامیک حدکاو پارێزەرانی د. قاسملو و ئەو کۆبوونەوانە ئاگادار بن. لە واقعدا سەرکردایەتی ینک، ئەندامان و لایەنگرانی ینک، بالوێزخانە رژییم، بنبیلا، و فازل رەسول و ژنەکی و ئەندامانی بئەماکەکی، براکانی، خەبات مارف و کەس و کارەکی کە مائەکی کرابوو بە شوینی کۆبوونەو ھەبە، کەمال فوئاد و فوئاد مەسوم کە دواتر کرا بە سەرۆک کۆماری عێراق ئەمانە ھەموو لەو کۆبوونەوانە ئاگادار بوون.

ئیدیعی مەلا عەبدوللا لەسەر " ۲۷ پاسەوان و ئیشک گری یەکتیتی نیشتمانیی و قۆرخانە و ئیدیعی ئەو کە د. قاسملو و تالەبانیی دەمانچەیان پێبوو چیرۆکی بوو بۆ مندالان. ئەو حیکایەتە مەلا عەبدوللا سناریۆ سینەماییەکی خۆی و ھەبەردینتەو کە کاتمێر پینچی سەرلەبەیانیی و بەر لە ئەو فوئاد مەسوم و فەرەیدون عەبدولقاسر چنە دەفتەری حدکا و ئاگاداریان بکەن کە پاسدارەکان بەرپۆھ بۆئەو نومایشی ئاشبەتالەکیان تان لە مانی براکانیام پێ بووسن. بەوتە ئەندامیک د. سیاسی کە بۆ نووسەری ئەم لیکۆلینەو دەس باس کرد، فەرەیدون عەبدولقاسر دەوری پیاو خرایەکی درابوو و فواد مەسوم دەوری پیاو ھاشەکی گێرابوو... مەلا عەبدوللا بۆ ئەو شھیدی بەرپۆھبردنی ئەو سناریۆ ئابرو ھەرئەبەیی خۆی نەب کە لەگەل صحراوردی و تالەبانیی دایان رشتبوو بەرلە کاتمێر پینچی بەیانیی و ئەوکاتە کە ھینستا ھەتا لەکەکی روتی عەرەبی نەدابوو بە مۆنیکای دزیتییی صفر کیلۆمیتری پینتەشیی لە گەل ئوتویشی حدکا لە پاریس، بەرەو ھەولێر مائە گاز پینان پێو نابوو. پلانی خۆراگری مەلا عەبدوللا بۆ ئەو بوو کە لە ھەولێر و ھەسیەتنامەکی بووسن. ھاورێ ژیرەکی، گالتەیی پیکردبوو و بیرو ھینابۆو کە مەلا دەبی لە ھەولێر و ھەولێر دەبی لە ھەولێر و ھەولێر پینتەمرگەکانی ژیر دەسلاتی بچوولینتی و ستادەکی لە ھەولێر دامەزرتنی و ھەبە سولتان بکاتە ستالینگراد و پشٹی سپای پاسداران لەو ستالینگراد نۆییە بشکینتی. ئەوکاتە کۆبانی و کیژووری سەریان بە

داعش شۆر نە كرىدو كە ئۇرۇپ مەلا غەبدوللا پى بىشوپىنن . بە وتەى ھاورى كارامە راويى خۇشە كە مەلا غەبدوللا حەسەن زادە لە ترسى ئەو كە لە جادەى نىوان كۆيە ھەولتېر بىگرن و لە قەوئەزى بىكەن و لەگەل پىشمەرگەكانى يىك تا شارى ميانداو ئىسكۇرتى بىكەن و لەوئى بىدەنە دەست سىپاى پاسدارانى كارخانەى قەندى ميانداو ئەوئەندەى ئارقەق بە ناوچاوان و لامىدا شۇلاوگەى بەستىبو بەرپىئى ئەوئەندە تەركرىدو بۇ ئەو بوو بىستانىكى پى پارا بىكەن. ئەوئەى نووسرا وەلامىك بوو بۇ ئەو وتارەى مەلا غەبدوللايە كە مەزەن پىاوانى كۇمارى كوردستانى بە خۇبەدەستەودەر پىناسەكردبوو بەياننامەيەكى بە دزى ئەندامانى كومىتەى ناوئەدىى و بە ناوى ئەوانە تەزوير كرىدو.

واقعیەت ئەو بوو: **رۇژى يەكەمى كۆبونەوئەكە بۇ وتووئۆ وەكو باسكرا ۲۸ مانگى دىسامبرى ۱۹۸۸ لە ئاپارتمانى لایە نگرىكى تالبانى بە ناوى خەبات مارف^۴ بەپتوھ چوو بوو. كوترا بوو ئەو لایەنگرە بۇ ولاتىكى دىكە بە سەفەر چوو بوو. بەلام ئەوئەش راست نەبوو شە وىك لە ھۆتیل ھىلتۆنى قىيە ن ميانى صحراوردى بوو.**

نەوشىروان مصطفى كە ئەو كاتە كەسايەتتى دووھەمى تەنزىمەكەى تالەبانى بوو، لە دەورى يەكەمى وتووئۆكەندا بەشدار بوو، بەلام ئەوئەش تا ئەمرو لە كۆلەكەى تەردا باسى بەشدارى خۇى لەو كۆبونەوانەدا نەكردو. ئەو رودا وىكى لەرادەبەدەر گرنگە، مېژووئەى ھەموو كوردستانە، ئەو رودا وە بەشى نۆھەمى ئەنقالەكانە، بەشىكى ھەرەمەزنى كىشەى كورد و عەجەمە، بەشىك لە مېژووئەى ھەموو كوردستانە. چاودەروان دەكرى ئەوشىروان مصطفى ئەمىن ئەو بەشە لە مېژووئەى كورد لە رۇژەھەلاتى كوردستان وەكو پاشكۆيەك بۇ كىتتى كورد و عەجەمەكەى بئووسى و لەبىرى نەچى خۇى يەكى لە ھاندەرانى د. قاسملو بۇ چوونى بۇ ئەو وتووئۆكە بوو. چۆن بوو وچى كرا؟ ئەو لە دەورى يەكەمى وتووئۆكەدا بەشدارى كۆبونەوئەكە بوو ە و لە ھەموو ئەو زانىارىيەنە ئاگادار بوو. ئەو كەسەك بوو كە بە وتەى خۇى ۹ مكاتمىز دوو بەدو لەگەل ئاغامحمدى نوئەرى رفسنجانى كۆبونەوئەى كرىدو و كۆبونەوئەكەش خۇى گوتەرنى كىشەى موعارەزەى ئىرانى بوو. خولانەو لە ناوبازنەدا لاپەرەى ۱۰۵ و ۱۰۶

تالەبانى و نەوشىروان مصطفى لە ۲۸ تا ئاخىرى ۳۰ دىسامبر ۱۹۸۸ و ۲۰ ژانويە ۱۹۸۹ لەو كۆبونەوانەدا بەشدارى وتووئۆكەن بوون . لە ۳۱ ى دسامبرى ۱۹۸۸ تا ۲۰ ژانويە ۱۹۸۹ تاقمە تىرۇرىستە كەى سىپاى پاسداران و نوئەرايەتتى يىك (تالەبانى و نەوشىروان) و چەند كەس نەناسراوى دىكە لە قىيەن ما بوونەو. جىن خۇيەتى كە نەوشىروان مصطفى ناوى ئەو كەسانەش ئاشكرا بكا كە لە ئۆدە ۸ كەسىيەكەى ئىدلھۆف وىكرابوون و ناوى خۇيان بە دەفتەرى ئاپارتمان – ھۆتلى ئىدلھۆف رانەگەياندبوو. رۇژى ۲۰ ژانويە ۱۹۸۹ ئاخىر رۇژى وتووئۆكە بوو. لە ماوئەى ۳۱ ژانويە ۱۹۸۸ تا رۇژى ۲۰ ژانويە ۱۹۸۹ وتووئۆكە لە نىوان د. قاسملو و تىرۇرىستەكاندا لە قىيەن لە ئارادا نەبوو. چۆن بوو كە تالەبانى خۇى گوتەنى: زانىبووى كە رۇژىمى كۇمارى ئىسلامى پلانى تىرۇرى د. قاسملو بە دەستەو بوو، بەلام د. قاسملو لە پىلانەى رۇژىم ئاگادار نەكردبوو!!

تالەبانى رىكەوتى ئەو كۆبونەوانەى لە بەشىكدا بە ھەلەراگەياندو. وتووئۆكەن لە دەورى يەكەمدا لە رۇژەكانى ۲۸ دىسامبر و ۳۰ دىسامبرى ۱۹۸۸ و ۲۹ ژانويە ۱۹۸۹ بوو.

رۇژەى وتەكانى تالەبانى بۇ نووسەرى كىتتى خولیاو مەرگى رحمانى كورد

تالەبانى لە و تانەدا كە بۇ نووسەرى كىتتى خولیاو مەرگى رحمانى كوردى باس كرىدوون، فازل رەسوول بە كەرسەيەك ناوئەدا . واتە كەسەكى بى ئىرادەبوو و ئەوئەى پىيان ئەسپاردو وەكو رۇبۇتتىك بەرئوئەى برىدو. خۇكۆكەكانى داعش، نىزە، ئەلقەيدە، مەلا كرىكار، ئەو ئاخوندانەى كە كلىيان دەكرە مى لاوان و بەسەر مەيدانەكانى میندا لىئان دەخوپىن كەرسەبوون؟ ئەى راھىنەرەكان چى بوون؟ ئەوان بەرپرس نین؟

مەلا غەبدوللا حەسەن زادەش وەكو فازل رەسوول لەبەرامبەر تالەبانىدا ئىرادەى نەبوو. لە دەرفەتتىكى دىكەدا ئەو باسە زىاتر شى دەكەينەو. لە لاپەرەى ۲۴۱ دا بە ھەلەكەوت سەرچاوەى ئەو وتووئۆكەى **تالەبانى نووسراو كە لە لاپەرەى ۳۴۱ ژمارەى ۲۵۹ و ۲۶۰ دا بە** گوايە نووسەرى كىتتى خولیاو مەرگى رحمانى كورد ئەو وتووئۆكەى لە ۱۹۸۵ لە مەكتەبى سىياسى يىك لەگەل تالەبانى كرىدو. لە راستىدا ئەو وتووئۆكە لەو رىكەوتەدا نەبوو. وتووئۆكە ۲ سال دواتر لەو رىكەوتە بوو. كارۆل لە ھىلى نۆى دەقە ئىنگلىزىيەكەدا نووسىوئە: " جەلال تالەبانى لە ۱۹۸۶ لە كوردستانى عىراق، بەلاى دەفتەرى قاسملوئا تىپەرى. مەلا غەبدوللا ناوى **تالەبانى قرتاندو و نووسىوئە: " ھاوئى سالى ۱۹۸۶ بە نىك دەفتەرى سىياسى قاسملوئا لە كوردستانى عىراق رابىردم".** لىرە بەدواو مەعلوم نىيە كى ئەو زانىارىيەى داو بە نووسەرى كىتتەكە، نە تالەبانى و نە مەلا غەبدوللا باسى ئەوئەناكەن كە تالەبانى لە ۱۹۸۶ بەلاى دەفتەرى سىياسى حدكادا بەرەو تاران چووئەى. بەلام نەوشىروان مصطفى لە ۲۰۰۹ داوى جىابوونەوئەكەى لە يىك باسى ئەو سەفەرەى تالەبانى بەرەو ئىزان كرىدو كە كارۆل پرون ھۆبىر لە لاپەرەى ۲۱۷ دا نووسىوئە.

تالەبانى لە وتووئۆكە لەگەل كارۆلدا باس لە گرئدانى تەنزىمەكەى خۇى و كورد بە دەولەتانى داگىرەمەو دەكا و لە سىياسەتتىكى يىك دەبوئە كە بەرئوئەى برىدو. لەبەرئوئەبىردنى ئەو سىياسەتەشدا گوايە نەوشىروان مصطفى خولقئەرى زەمىنەى ھەموو كارەساتەكانى كوردستان بوو. بروانە رابۇرتەكەى تالەبانى بۇ پلىنۆمى چوارم لە ۲۹-۳۱ مانگى ۲۰۰۹/۱۰ ھەرەھا نووسراوئەكى نەوشىروان مصطفى بە ناوى "لەھاوخەباتىھەو بۇ تەخوئەى". بە ئىعتىرافى تالەبانى و

كىتتى تىرۇر بە نام خدا نووسىنى مەندس پروئە دىستالچى 4

نەوشیروان مصطفی ئەمین، سەرانی ینک و بە تاییبەتیی سکرتریز و کەسایەتی ژمارە ۲ خولقینەری زەمینە ی کارەساتەکانی ئەنقەلەکان، کارەساتی هەلەبجە، سەردەشت، ئاشبەتالی هەموو تەنزیمەکان بۆ رژیمی جینایەتکاری صدام بوون. واتە کردنی پیشمەرگە ی ینک بە بەشیک لە ئیقتیلاعاتی سپا، هاندەری رژیمی صدام بۆ ئەو هەموو جینایەتە بوو کە دژ بە کورد کردووێ. کرته بۆ **ئێره** بکە و Ctrl دابگرە. هەرودەها برۆانە کتیبی خولانەوه لە ناو بازەندا⁵، نووسینی کەسایەتی ژمارە ۲ ی یەکتیی نیشتمانیی. کتیبی خولانەوه لە ناو بازەندا لە ۱۹۹۹ واتە دەسەڵ بەر لە جیابوونەوهی نەوشیروان مصطفی لە یەکتیی نیشتمانیی نووسراوه.

220 The Passion and Death of Rahman the Kurd

was discussion of autonomy for Kurdistan. The meetings concluded with this agenda. It had not been successful, but at least there was the beginning of an agreement.

But when Talabani returned to Tehran, the internal political situation had changed. The Iranians frankly admitted the existence of two tendencies within the regime that were in opposition to each other: whether or not to dialogue with the Kurds. Khomeini's health was declining, and the fight for the succession had intensified. Those who wanted to dialogue were harassed. They asserted that the hard-liners were against the negotiation and Talabani knew it was true.

One day the Iranian government informed Talabani that his people had talked too much and therefore they were halting the negotiations. Talabani wrote to Ghassemloo and shared his thoughts. Talabani was convinced that the Persians did not really want to concede anything.

"In truth," Talabani concludes now, "they did not want an agreement or a solution. But I never imagined they wanted to murder him."

Indeed, a negotiated agreement was not in their plan. "Since Iran had other intentions, they knew they could not do anything with the way Talabani had organized the first three meetings. The Iranians leaked information about the meetings and then blamed the PUK so they could leave them out of the negotiations. They could not have Ben Bella there, either, because they did not want to antagonize the Arab countries," said Hassan Zadeh.²⁶²

As agreed upon, Ghassemloo returned to the mountains in Iran, with a cassette recording of the negotiations, and reported back to the party. He told the political bureau that he agreed with the Iranians that the next meetings should happen in Kurdistan.

He said, "It's not worth it to go to Europe. We can continue the talks at the border."

But the political bureau was against this idea because there was no way to guarantee either security or the confidentiality of the negotiations. Also, after having listened to the taped conversations and having discussed the subject for hours, the political bureau reached the conclusion that it was useless to continue negotiating.

"In the first place," Sharafkandi explained later,²⁶³ "the emissaries that came were not at the same level as Dr. Ghassemloo, protocol-wise. There was a government employee and a pasdaran. They were not

لە دەقە کوردییە کەدا کە مەلا عەبدوللا لە پاراگرافی ۱۲ ئەو باسە ی نووسبوو، شیواندووێ و نازانری کە ئەوهی بە لای دەفتەری د. قاسملوو دا تێپەرێوه وتە ی کێ بوو؟ لە دەقە ئینگلیزییە کە دا ئاشکرایە. وتە ی نووسەر بوو و روداوی چوونی تالەبانی بۆ ئێرانی باس کردوو.

تالەبانی لەو گوتبۆژیە ی لە گەڵ کارۆل لە ئەو عێک پیوەندیی ئێوان خۆی و ئێرانییەکان دەبوێ کە هیچ وێچوووییەکی لە گەڵ پیوەندیی د. قاسملوو بە عێراقییەکانەوه نەبوو. لە بیست تۆن بە لگە نامە ی رژیمی صدام کە کەوتە دەستی تەنزیمەکانی باشوری کوردستان یە ک بە لگە نامە ی تێدانیشان نەراوه کە ئامۆژی بە د. قاسملوو و حدکاربێ ی یا بە دژی تەنزیمەکانی کورد لە باشوری کوردستان هەلوێستێکی دوژمنانەیان هەبووین. بە لام ئەوهی کە تالەبانی، کەمال فوئاد، فوئاد معصوم، فەرەیدون عەبدولقادر، نەوشیروان مصطفی، شیخ نوری و بە گشتیی ئەندامانی مەکتەبی سیاسی ینک بۆ کۆماری ئیسلامیی بە هاوکاری مەلا عەبدوللا ی حەسەن زادە (حیاکی) بە سەر ئەندامانی حدکا و حیزبی دیموکراتیان هێناوه لە میژوو ی هیچ بزوتنەوهیەکی گەلەندا نەکراوه.

تالەبانی بە پێی ریکەوتنە کە ی مانگی دە ی ۱۹۸۶ لە کتیبی خولانەوه لە ناو بازەندا، یەکتیی نیشتمانیی کرد بە بەشیک "لە ئیقتیلاعاتی سپا ی پاسداران" کە لە شەهەرەکانی ئێوان عێراق و ئێرندا بە بە ستونی پێنج (طابوری پێنج) ی رژیمی کۆماری ئیسلامیی ناو دێر کرا. برۆانە هێرشە هاوبەشەکانی ینک لە گەڵ سپا ی پاسداران بۆ دەورو بەری کەرکوک و شەپێ هەلەبجە لە خولانەوه لە ناو بازەندا و هێرش بۆ سەر شاری هەلەبجە و کارەساتیک کە بە سەر ئەو کوردە هەژارەیان هێنا. شروقه یەکی کورتی ئەو جینایەتە لە کتیبی کارەساتی هەلەبجە نووسینی شەوه کەتی حاجی موشیر و خولانەوه لە ناو بازەندا، نووسینی نەوشیروان مصطفی بخوێنەوه! تالەبانی، نەوشیروان مصطفی بە زەمینە خولقینی ئەو کارەساتە بۆ رژیمی صدام تاوانبارکرد و لە بەرامبەر دا ئەویش تالەبانی بە زەمینە خولقینی هەموو کارەساتەکانی کوردستان بۆ رژیمی بە عس تاوانبار کرد. لە واقع دا هەردوو سیاسەتفان بەرپر سەپتە یە کە یان هاوبەش بوو. چونکە هەردوو ئەندامی بەرێوه یەری و بریار دەری ئەو تەنزیمە بوون.

تالەبانی لە گەڵ کارۆل باسی سەر بە خۆیی بریاری سیاسی خۆی و تەنزیمە کە ی کردوو. ئەوه ئیددیعایەکی ناراستە، چونکە تالەبانی هیچ پیوەندییەکی قانونیی – سیاسی بە دەولەتی ئێرانا نەبوو تا قەراریکی سیاسی دابی و لایەنە کە ی دیکە ی کارگێڕیکی وەزارەتخانە یەکی دەولەتی ئێران بووین. پیوەندی تالەبانی و تەنزیمە کە ی تەنیا لە گەڵ کارگێڕیکی ئیقتیلاعاتی سپا ی پاسداران واتە دەزگای جاسوسی سپا ی پاسداران بوو کە رفسنجانی لە تێزوری میکونوس و فروهەرەکان دا بە نیروهای "خودسر" پێناسە کردن. بریاری سیاسی لە وەزارەتی دەروە دەری و دەبی لە لایەن هەیهەتی وەزیرانەوه پشستوانیی لیکرابی. هیچ ریکەوتنێکی قانونیی کۆماری ئیسلامیی ئێران لە گەڵ تەنزیمی ینک لە ئارادا نەبوو. برۆانە کتیبی خولانەوه لە ناو بازەندا لاپەرە ی 105 هەرودەها برۆانە ئەو دەقە ی "کتیبی جنبش ملت کورد و خواست استقلال" نووسینی کریس کۆچێرا وەرگێڕانی عەزیز ماملی لاپەرە ی ۲۸۹ و ۲۹۰ کرته بۆ **ئێره** و **ئێره** بکە و Ctrl دابگرە!

ئەو باسەش کە تالەبانی بۆ کارۆل برۆن هۆبیری کردوو لە واقع بە دور بوو، چونکە ئەو کاتە و دواتریش تاوای شەشی بانەمەری ۱۳۶۶ بە وتە ی مەلا عەبدوللا "راپۆرتیکی خەبەری" کە تالەبانی لە سەر حدکا بۆ "وەزارت اطلاعات جمهوری اسلامی" نووسبوو باسیک لە وتووی حدکا پاسدارەکان نەبوو.

حەسەن زادە لە وای ئەو "راپۆرتە خەبەرییە ی تالەبانی" بۆ ئیقتیلاعاتی سپا ی پاسداران و جیابوونەوه ی "رێبەرایی شۆرشگێز" لە حدکا، قیبلە ی گۆپی و بە فەرمانی تالەبانی، حدکای لە قەندیلەوه بەرەو کۆیەرا دا. بە لگە کان سەلمێنەری هاوکاریی بی لە مپەرە بی سنوری مەلا عەبدوللا لە گەڵ زانیاریی ینک و ئیقتیلاعاتی سپا ی پاسداران. ئەو بە شە لە رێبەراییەتی "حدک" ی تەزوری و حدکا بۆ کوشتن و بریندارکردن، فرۆشتن، تەسلیم کردنی پیشمەرگە بە دوژمن،

کس دچوون. هموو ننگابانه کاشمان چکمار بوون.
 کوربوونه که له نونوان ۳۰ ۱۳۱۰م ژانویه ۱۹۸۹ ته نجام در. وتوویژکه نیرانییکان
 هه میشه دووکس بوون بو ناخرین کوربوونه. سن نیرانی هاتوون دهبانگوت پیووی
 سپهه ننگابانه. بهین قسه کانی تالمانی، ککشوهه ای کوربوونه و هکان تونوتیژ
 بو. «چاروبار، دوکتور قاسملوو به تونوشی جاری و اش بوو زور به توندی قسه
 دهکردن»
 ناخریه که نیرانیان دا دووباهتان له بهرنامهی کاره کاباندا بگونجین: په کهم به
 رهمنی ناسینی خکا وک جزینگی بلوانی سو خودموختاری نیکوشی و تمانت
 خه پانی چکمارانه شی بو بکا؛ روژنامه و بلاکراوهی تابیت به خوی همی هت.
 دووهمین بابت وتوویژ له بارهی خودموختاری بو کوردستان بو. کوربوونه و هکان به
 بابته ته او بوون. سه رکه وتوو نه بو، به لام سه رمانی ریکه وتینگ بوو.
 به لام، کاتیک تالمانی گه راپهوه ساران، هه لومهرجی سیاسی نیوخی گروبوو.
 نیرانییکان به ناخری ددانیان بو راستیه دا دهتا که له نیو خوی ریزیدا دوو وولگی
 نهوار جیاواز ههرو دزی یکتان. خوه منی نه خوش بوو روژ دهگل روژ وهی خرابتر
 بوون کوشاریکی توشیان له سه ر جن شینی تونوتیژ دهو. نه وانی لایهگری تونوتیژ
 وتوویژ و تالمانیش ده وانی سه رو به رانگه کوی دهبانگوت تونده و هکان دزی
 روژیکان ده وانی نیران به تالمانی راکه باند کسان سه ربه ی زوری له سه ر
 ده وون بویه دهبانگوت وتوویژ هکان و ده وانی خه ن تالمانی نامه یکی بو قاسملوو
 نووسو. روانگه کانی قاسملوی قبول بوو. تالمانی هاتووه سه ر شه و بویه که
 نیرانییکان نامه نین هین نیتازیک بدن.
 تالمانی بهو ناگه کیشته که «هه وهی راست بی. کوزاریاری ریکه وتینگ یا
 ریکه راپه وک نین. به لام هرگیز بیه وانه بوو ده وانی بی گران»
 بهین ریکه وتینگ. قاسملوو گه راپه وه کوردستان بو نیو چکان کشتیگی ده منی
 سه وانی له باره ی وتوویژ هکان ده گل خوی بو جزیه یکی هینابووه. به نه کمانی دهفتاری
 سیاسی گوت ده گل نیرانییکان ریکه گوتوون. گوتوونه ی نایبه له کوردستان بی.
 ده بگوت: «چووشمان بو نوروپا یه خنکی نه». ده وانی وتوویژ هکان له سه ر سنور
 دریزه یی بدن «به لام، دهفتاری سیاسی موخالیفی نه، روانگه به سو. چونکه بو
 پاراستی نه منیته و بو به نه نی هینته و هی چ گه رمنیتیک له گورقا نه بوو. هه وها،

۱ - رنگ نده منی نووسه ی: نه گله یی نین خاچی یا خرابه بهرمان - بهرگه.

دهرمانداوکردن، گولله باران کردن و ناوهرکردنیان که رده مئیکی سه ر سوور هینه ره
 بهرپرسیارن. به لام مه لا عه بدوللا بهرپرسی سه ر هکی کاره ساته کانه که به سه ر عداکای هینان
 مه لا عه بدوللا له لاپه رمی ۲۱۸ هینی ۱۳ دهقه ئینگلیزی یه که و هینی ۱۶ دهقه کوردیی یه که،
 ناوی محسن رضائی له دهقه کوردیی که دا سانسور کردوو.

وتوویژ یه که می د. قاسملوو و عه بدوللا قادری له قیبه نه گه ل نوینه رانی ئیتیلعاتی سپای پاسداران
 شه و بابته له لایه ن تاله بانیی یه وه بۆ کارۆل پرۆن باس کراوه که له برگی ۵ و لاپه رمی ۲۱۷
 دهقی ئینگلیزی کتیبه کی کارۆل بهرامبه ر به لاپه رمی ۲۴۰ پیداجوونه وه که مه لا عه بدوللا
 دهستی پیکردوو و ناخری برگی ۵ له خۆی ده گرن. شه وهی تاله بانیی له سه ر پيشنیاری وتوویژ
 و وته کانی د. قاسملوو و کاتی وتوویژ هکان و شیوه ی وتوویژ هکه و به شدارانئ شه و کۆبوونه وانه
 باسی کردوون له گه ل راپۆرته کانی پۆلیس و دابوهرانی لیکۆلینه وه و ناگادارانئ شه و وتوویژانه
 جیاوازن. شروقه ی شه و بابته و پیشنیاری وتوویژ که له لایه ن تاله بانیی یه وه کراوه دواتر
 لییان ده کۆلینه وه.

**تیبینی: شه وانه ی که مه لا عه بدوللا حه سه ن زاده وهکو زانیاری خۆی له ره وتی
 روداوه که بۆ کارۆل پرۆن هۆبیری باس کردوون، له پیداجوونه وه که ی خۆی دا
 سانسوری کردوون.**

بروانه پاراگرافی ۵ لاپه رمی ۲۲۰ دهقی ئینگلیزی یه که بهرامبه ر به ۲۴۳ پیداجوونه وه که هینی ۲۲ تا کۆتایی پاراگرافی پینچ!
 ده رگیز دراوی شه و دهقه ی مه لا عه بدوللا بۆ پیداهه لگوتنی تاله بانیی بووه. سه ر شه وه یه که حه سه ن زاده شه م جیرۆکه شی وهکو زۆر له هه لبه سه ته کانی دیکه ی
 له پیداجوونه وه که ی دا به به دهقه کوردیی یه که، سانسور کردوو. مه لا عه بدوللا نه بو یستوو نیرانی یه کان له ده وری سن لاپه نه ی شه و له و نوامپاشانه دا که
 ده یانگیزی ناگادارین.

مانای شه و دهقه سانسور کراوه که مه لا عه بدوللا بۆ کارۆلی باس کردوو به م جوړه یه:

"به راستیی قه راریکی وتوویژ له پلان دانه بوو. له و کاته وه که نیرانی یه کان مه به سگه لیک ی دیکه یان هه بوو، ده یان زانی ناتوانن له رینی تاله بانیی یه وه بهو شیوه یه
 که شه و له سن دیداردا ریکی خستوو سه ر که وتووین. نیرانی یه کان بلاویان کردبووه که وتوویژ هکان درکیندراون. شه و کاته سه ر کۆنه ی یه کتیبی یان کرد. له بهر شه وه
 له وتوویژ هکیان و ده رنان. شه وان نه یان ده وانی ریکه بدن بینیللاش به شدار بی، چونکه نه یان ده ویست عه رده یه کان دژ به خۆیان هان بدن. ژماره ۳۳
 شه و به شانیه دیکه که کارۆل له تاله بانیی بیستون و ناماژه یان به ریکه وتنی د. قاسملوو تیرۆریسته کان له قوناخی یه که می وتوویژ هکان دا وهکو قانونیی
 بوونی حدکاو نازادی سیاسی و خه بات بۆ نۆتۆنومی و شتی له و بابته که کرابن له گه ل شه و وتانه ی دیکه ی تاله بانیی که گوتبووی مه به سه تی نیرانی یه کان
 تیرۆری د. قاسملوو بووه جیاوازن.
 ناخر پاراگرافی لاپه رمی ۲۲۰ و یه که م پاراگرافی ۲۲۱ دهقه ئینگلیزی یه که له لاپه رمی ۲۴۴ دهقه کوردیی یه که دا ته زویر کراوه.

"In the first place", Sharafkandi explained later,²⁶³ "the emissaries that came was a government employee and a pasdaran [passdar]. They were not politicians. The secretary general of the KDPI would not speak again with people of this level.

مانای شه و وتانه که له لایه ن مه لا عه بدوللا وه و به ناوی دوکتور شه ره فه که ندیی یه وه بۆ نووسه ری کتیبه که باس کراوه²⁶³ ' دوو جار له لایه ن مه لا
 عه بدوللا وه ته زویر کراوه. جاریک له دهقه ئینگلیزی یه که دا ته زویری کردوو و جاریک له کوردیی یه که دا.

مه لا عه بدوللا به زمانی دوکتور شه ره فه که ندیی یه وه به کارۆلی گوتوو: "له پله ی یه که م دا" شه ره فه که ندیی دواتر شروقه ی کرد²⁶³ شه و نوینه رانه ی که
 هاتن له پله ی دوکتور قاسملوو دانه بوون. کاره ندیکی ده ولت و پاسداریک بوون. شه وانه سیاسییکار نه بوون. سکرتری حدکا جاریکی دیکه نابی له
 گه ل که سانیکی ناوا بدوین.

شه وانه وته ی مه لا عه بدوللان و به زمانی د. شه ره فه که ندیی یه وه کردوونی و به نووسه ری کتیبه که ی گوتوون و شه ویش نووسیونی. به لام له دهقه
 کوردیی یه که دا شه وهی که ته رجه مه کراوه ته وه به م شیوه یه گۆرپویه:

" شه ره فه که ندیی ده بگوت: << بهر له هه موو شتیک>> شه و نوینه ره سیاسیانه ی ناریدوویانن به راده ی دوکتور قاسملوو ی زانا و تیگه یشتوو نه بوون. نوینه ریکیان
 ده ولت ناریدووی و شه و دیکه یان هی سوپای پاسداران بوو. هیچ کامیان سیاسه تفان نه بوون. سکرتری گشتی حدکا ئیدی نامه ده بوو ده گل که سان ی پله

– نزمی ئەو تۆ وتوویژ بکا.

مەلا عەبدوللا لە وەرگێز دراوە کەدا و تەکانی خۆی گۆزیون: ۱– لە دەقەکەى نووسەردا باسی نوینەرى سیاسى نەکراوە .

Representative وشەى

بە مانای نوینەرە و بەس. مەلاعەبدوللا وشەى "سیاسى" لى زیاد کردوو. پەسنى بە رادەى د. قاسملوو ... **زاناو نىگەيشتوو نەبوون** لە تىکستەکەدا نى یە و مەلاعەبدوللا لى زیاد کردوو و تى نەگەيشتوووە کە مەبەست پلەى زانایى ئەو کابرایانە نى یە. مقام و پۆستى دەولەتیی کابرای نوینەر مەبەست بوو. سەرۆک کۆمارى فلانە ولات لەگەل سەرۆک کۆمارى فیسارە ولات هاو پلە و مقامن. وەزىرى دەرەوى جىبوتى لەگەل وەزىرى دەرەوى چىن لە یەک پلەو مقام دان. بۆ پىشوازیى کردنى سەرۆک کۆمارى ئەمرىکا لە هیند سەرۆک کۆمارى هیند دەچى. خوارتر لەووە شکاندى عورفى سیاسى و بەکەمگرتنى لایەنەکەى دیکە یە. سیاسەتکارەکانى کورد جیا لە دەزگای ئىتتىلاعاتى ولاتان و کارگێرە پلە نزمەکانیان کەسى دیکە لە دەولەتدا ناناسن. بروانە ریکەوتنەکانى تالەبانى لەگەل باقرى نوالقدردلە ۱۹۸۶ و **هینانى صحراوردی بە ناوی نوینەرى سەرەکى ئىران** بۆ پاخسەمەر⁶ لە لایەن تالەبانى یەو! بروانە خولانەو لە ناو بازنەدا نووسىنى ئەوشىروان مصطفى لاپەردى ۱۰۵

نوینەرى سەرکى ئىران (محمد جعفر صحراوردى) مقامىکى دەولەتیی ئىران نەبوو. ئەو کابرایە پاسدارىکى جاسوس لە دەزگای ئىتتىلاعاتى سپای پاسداران واتە جاسوسىک بوو. محمد جعفرى صحراوردى لە لایەن تالەبانى یەو بە ناوی نوینەرى نىزام، نوینەرى سەرۆک کۆمارى ئىران، هاشمى رفسنجانى، نوینەرى سەرۆکى پارلمان لە وتوویژى خولى یەکەمدا بە د. قاسملوو ناساندرايوو. لە باس کردن لەسەر بەرپۆەچوونى وتوویژەکەى قۆناخى یەکەمدا ئەو بابەتە گرتگە دەخریتەووە بەر باس.

Carol Prunhuber 221
politicians. The secretary general of the KDPI would not speak again with people of this level.
"In the second place," he added, "it was useless to explain once more what autonomy is. We had already put forward many declarations and publications about it, and the Iranian government knew what autonomy was. The essential thing was whether they accepted it—and for them to officially declare to agree with the principle of autonomy. We were ready to halt the armed struggle and negotiate the content for autonomy. The process could last one or two years, but the war would end, and the irreversible principle of autonomy would be maintained. We felt we could arrive at a definite agreement through the negotiations."
Therefore, as agreed in March of 1989, the political bureau sent a representative to Vienna to establish contact with emissaries from the Islamic government and give them this message.
But instead of Ghassemlou it was Sharafkandi who made the trip. According to Sharafkandi, the Iranians did not appear; they justified their absence by saying that they were very busy and that Khomeini's illness had them paralyzed.
"Dr. Ghassemlou asked me what I thought if the Islamic Republic was willing to resume the negotiations: should we negotiate?" recalled Ghassemlou's collaborator Hassan Zadeh. "I told him that if the conditions that we had demanded were accepted, then yes, we should negotiate. [The conditions were,] first, that it be a formal negotiation between the party and the government; second, that negotiations be based on the Kurdish demands; third, that a third party should supervise the negotiations."²⁶⁴
Ghassemlou was still anxious to seal an agreement with Tehran before Iran and Iraq made a final deal and reached an understanding. He said to Talabani, "Afterward, we will have nothing. We will not be able to attain anything; there will be no concession from either side."
"He pushed me," admits Talabani, "to negotiate with Iraq by mediating between Baghdad and us. His political analysis was correct. If Iran and Iraq reached an agreement, there would be nothing for the Kurds. I think it was because of this eventuality that Dr. Ghassemlou was in a hurry."
But Ghassemlou was alone in this thinking. His people did not believe in the negotiations. Therefore, in July 1989, he traveled to

تالەبانى بەر لەووە بىتتە سەرۆک کۆمارى عىراق هەرگىز رىگەى نەدرا بوو بچیتە لای ناخوند رفسنجانى. بىرەوهرى بەکەمى رفسنجانى بخوینەو! داوا و پىشنىارەکانى تالەبانى لەرىگەى محسن رضائى یەو بە رفسنجانى درا بوون. ناردنى صحراوردى بۆ لای بەرپرسانى تەنزیمەکانى باشور و بردنى مەلا عەبدوللا بۆ بەرپۆەبردنى فەرمانەکانى تەنیا بۆ شکاندى حورمەت و کەسایەتیی بەرپرسانى تەنزیمەکانە.

سیاسەت عورفى خۆى هەیه و سیاسەتکار دەبى شارەزا لە سوننەت و نەزم و رەفتار و شیۆى قسەکردنى بى. کاتى دەولەتى ویتنام و ئەمرىکا بۆ وتوویژ بریارىان دا، شەشمانگ لەسەر شکلى میزى دانیشتن و ئەندازەکەى و جىگەى نوینەرانى دوو ولات و ماوەى وتوویژەکان و ئوسلوبى وتوویژ ... وتوویژیان کرد.

سیاسەتفان لانى کەم بیست سالیک دەبى زانستى سیاسەت بخوینى و ئەزموونىکى زۆرى کۆکردبیتەووە. رەفتارى سەرۆک کۆمارى عىراق لەگەل سیاسەتفانەکانى دیکە زۆرجار بە سەيرو دوور لە عورفى دیپلۆماتىک پىناسەکراو. تەسىیح هەلسوراندى و ماچکردنى وەزىرى دەرەوى ئەمرىکا و فرمىسک رشتن بۆ خومەینى و چەتررا گرتن و ئىسکۆرت کردنى رفسنجانى و پىدا هەلگوتنەکەى و ناویردى بە: "ئایەتوللا هاشمى رەفسەنجانى نىعمەتى خودا بۆ کورد و عەرەب" یان ماچ کردنى دەم و گوپی صدام دواى کارەساتەکانى کوردستان، ئەمانە رەفتارى دور لە عورفى سیاسىین و لە ناو سیاسەتفاناندا بە رەفتارى خپلەکى و نەسەردەمى لىک دەدرینەووە.

لاپەردى ۲۲۱ پاراگرافى ۶ دەقە ئىنگلیزى یە کە لە لاپەردى ۲۴۴ دا پاراگرافى ۵ لە لایەن مەلا عەبدوللاووە سانسۆر کراو. ئەو دەش یەکى دیکە لە بابەتەکانى مەلا عەبدوللا یە کە لە لای کارۆل پىرۆن هۆبىز بە خۆى دا هەلگوتوووە، بەلام چونکە زۆر جار ئەو دەى بلاوى کردوووەتەووە و لىیان لە قانداووە کە ئەو دەى گوتوو یە د. قاسملوو و مەلا عەبدوللا بوختانى بە خۆى کردوو و هەلیبەستوو، لەبەر ئەووە لە دەقە کوردی یە کەدا نەپنوو سیو و سانسۆرى کردوو.

وەرگێز دراوى دەقە سانسۆرکراووە تەزویرى یە کە بەم جۆرە یە:

6 خولانەرە لە نولبازنەدا. لاپەردە ۱۰۵

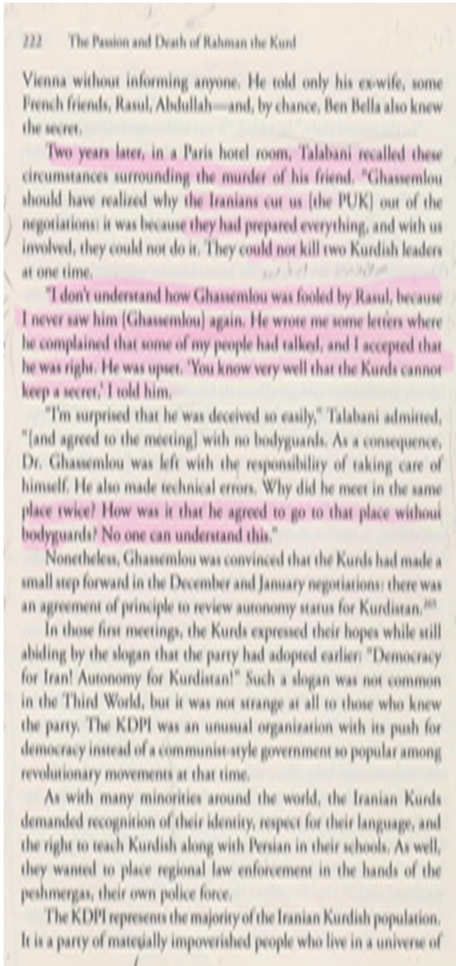

حەسەنزادە بۆ کارۆلی باس کردوو و گووویە: د.قاسملوو لێی پرسیم ئەگەر کۆماری ئیسلامی بۆ وتوێژ پێوەندیمان پێوە بگرێ من دەبێ ئەزەرم چۆن بێ.

[من] مەلا عەبدوللا قەسەدەدا [پێم گوت: "ئەگەر مەرجەکانی ئێمە کە داوامان کردوون قبوڵ بکەین، ئەوە بکەین. [مەرجەکان ئەمانە بوون] یەکەم وتوێژەکە دەبێ بە رەسمیی لە نیوان حیزب و دەولەتدا بێ ٢- وتوێژ دەبێ لەسەر ویستی کوردیی ٣- لایەنی سێهەم دەبێ چاوەدێر بێ. 264

سەرئێخێکی پێویست بۆ ئەو زانیارییەکانی کە دراوان بە نووسەری کتێبەکە

لەمەر ئەو زانیارییەکانی کە لەلایەن تالەبانی و مەلا عەبدوللاوە بە نووسەری کتێبی خولیاو مەرگی رحمانی کورد دراوان بە وەبەرچاوەگرتنی بەرژەودەندی کارگێڕانی رژیمی کۆماری ئیسلامیی بوو. مەلا عەبدوللا بۆ شارەدەندی واقعییەتی تێڕۆری د.قاسملوو هەولێکی بێوچانی داو. ئەو هەولێ لە هیندیک بەشداری سەرسامپێنەرە. مەلا عەبدوللا دوا تێڕۆری د.شەرەفکەندی، سامناکترین خەیاڵەتی بە بزوتنەوی کورد و حدکا لە رۆژەلاتی کوردستانی کرد، بە دزی ئەندامانی رێبەری حدکاو لە نەبوونی مصطفی هيجری (سکرێتێری حدکا) دا لەو دەرڤەتە کەلکی وەرگرت و بە پلانی سێ قۆلێ: خۆی، صحرارودی و تالەبانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێرانیان بۆ قۆلی هەرمۆتەتی ژێر دەسلاتی تالەبانی و ئیتتیلاعاتی سپای پاسداران بۆ کۆبە پادا. سەیر ئەوەیە کە مەلا عەبدوللا تۆمەتی ئەو خەیاڵەتە ئەبەدییەیی بە کورد بە بریاری سەرۆکی پارتی دیموکرات و "مقاماتی پارتیی" لەقەڵەمداو. بۆ ئەو ئەو خەیاڵەتە مەلا عەبدوللا بە ناوی پارتی دیموکراتی کوردستان بنووسرا، مەلا عەبدوللا چووبوووە فەرەنسە، وتوێژیکی لەگەڵ کریس کۆچێرا کردبوو و ئەو بوختانەیی بۆ کریس کۆچێرا باس کردبوو کە لە کتێبەکەیدا بە ناوی بزوتنەوی کورد و ویستی سەرپەخۆیی [جنبش کردو خواست استقلال] بە زمانی فەرەنسی چاپی کردبوو. ئەو کتێبە لەلایەن مامۆستا عەزیز ماملی یەوێ کراوە بە فارسی و لە ئاوریلی ٢٠٠٠ چاپ کراوە. بروانە لاپەرە ٢٨٦ کرتە بۆ ئێرە بکە و Ctrl داگرە!

مەلا عەبدوللا دواي رادانی حدکاو فرۆشتنی بە ئیتتیلاعاتی سپا و تالەبانی فیفلاسی حدکای بە کردووە راگەیان.

مصطفی هيجری و ئەندامانی تیمەکەشی ئەو خەیاڵەتی مەلا عەبدوللا و ئەوئاو رۆژاو و ئابروو چوواوەیان وەک واقعییەت و کورد گوتهنێی بە "گوێی مامۆستا" قبوڵ کرد و بێدەنگەیان لیکرد. بەم چۆرە مەلا عەبدوللا زەمەنی کۆشتاری سەدان ئەندامی حدکای بۆ زانیاری پێک و ئیتتیلاعاتی سپای پاسداران پێک هینا. ژمارە تێڕۆرکراوەکان بە وەبەرچاوەگرتنی ئاماریکی نادروست و پاکانەییکی ئاخواندی لە کتێبی "ئەزموونی خەباتی مەلا عەبدوللا حەسەن زانە بۆ شارەدەندی ناوی جینایەتکاران، دواتر باس دەکەین. لەبەردا بروانە ئەو دەقە و دواتر بەشیک لە ئاماری واقعیی حدکا کە بلاو کراوەوە دەخەینەبەرچاوە. مەلا عەبدوللا دواي رادانی حدکا بوو بە پێڕەویەری ویست و داخاوەکانی تالەبانی و ئیتتیلاعاتی سپای پاسداران. دواي ئەو ئال و گۆرە جەوهری یە ئەو لە بەرژەودەندی ئیتتیلاعاتی سپای پاسداران دا بوو بە نژی حدکا کردوویە. لەو بەنوا هەر هەلوێستێکی ئەمنیەتی – سیاسی – جینایی لە لایەن ئیتتیلاعاتی سپاوە دژی حدکا گیرایی مەلا عەبدوللا بۆ سەپاندنی هەولیداو. ئەو چەند بەلگەنامەیی بخوێنەو کە بلاو کراوەوە کرتە بۆ ئێرە و ئێرە و ئێرە بکە و Ctrl داگرە!

ئەو بە ناو زانیارییەکانی کە لەلایەن مەلا عەبدوللا و تالەبانی یەوێ سەبارەت بە وتوێژی د.قاسملوو و نرۆیستەکانی سەر بە رەسەنجانی و تێڕۆری د.قاسملوو دراوان بە نووسەری کتێبی خولیاو مەرگی رحمانی کورد لەو چوار چێوەیدا دەبێ وەبەرچاوە بگیرن. ئە مەلا عەبدوللاو ئە مصطفی هيجری ئە هێچ ئەندامێکی حدکا دێرێکیان لە پەرودەندی تێڕۆرەکانی دوو رێبەری تێڕۆرکراوی حدکا ئە خوێندوووەتەو. ئەگەر خوێندووایانەو بەزەحمەت بکێشن دوو سێ لاپەرە بۆ بەرپەرچانەوی ئەو "بەلگەنامەیی" کە خراونەتە بەرچاوی خەلکەمان بۆلایەنەو.

ئەوێ کە لەسەر تێڕۆری ئەو دوو کەسایەتی یە بۆلایان کردوونەو، دژی فلانە پاسدارو و ئەو تەزویرانە بوون کە مەلا عەبدوللا لە ماوێ ئەو بیست و چەندسالەدا کردوونی و کۆمەلگای کورد و ئازادیخوازانێ گەلی ئێمە و بیرواری جینایی پێفریو داو. خەواندنی پەرودەندی تێڕۆری د.قاسملوو و عەبدوللا قادری ئازەر بە بیانووی نەبوونی خەرجی وەکیل بۆ نزیک کردنەوی تالەبانی لە ئیتتیلاعاتی سپا و خزمەت بە رێبەرانێ جینایەتکاری کۆماری ئیسلامیی بوو. ئەو سامانەیی کە رۆژیک د.قاسملوو باسی کرد چی بەسەرھات؟ راگرتنی تاقمیکی پەناوەر کردو بۆ ماوێ بیست و چەندسال لە قۆلێکی پەناوەریدا کە ئەرکی رۆژانەیی ئەو تاقمە پێکردنی ئافتاو و ئیسکۆرتی چەکارانەیی مەلا عەبدوللاو تیمەکی بۆسەرئاووەست بێ ئەو دەقەتەر و دەستەک و ئیدارە و ئیسکۆرت و رشتنی خوینی لاوانی کوردی دەوێ؟

بەسەرھاتى ھەزاران ئەندامى كوژراو، بىرىندار، راکردوو، فرۆشراو، گوللەبارانکراو، دەرمانداو کراو و سوتىندراوى حدکا ئاکامى پىلانىسى مەلا ەبىدوللا بۇ رادانى حدکا لە قەندىلەو ە بۇ ئوردوگای پەنابەران بوو. مەلا ەبىدوللا بەرپرسىارى يەكەمى ئەو کارەساتانەيە كە دواى تىرۆرى رىبەرانى حدکا بەسەر بزوتنەى كورد و ئەندامانى حدکا لە باشورى كوردستان ھىنراون.

دریژمى ئەو لىكۆلىنەو ەيە لە بەشى يازدەدا بخوینەو!

۲۵ ئۆکتۆبرى ۲۰۱۵